

Lịch sử Việt Nam thời nhà Đinh

Nhà Đinh là triều đại mở đầu chế độ phong kiến tập quyền và thời kỳ tự chủ với một chế độ đứng đầu bởi một Hoàng đế của nước Việt Nam. Sau đây là các điểm nổi bật về [lich sử Việt Nam](#) trong thời kỳ nhà Đinh đã được ban biên tập [VnDoc](#) tổng hợp, mời các bạn tham khảo.

Vương triều nhà Đinh đã mở nền chính thống cho thời đại phong kiến độc lập cho nên trong các bộ chính sử kể từ Đại Việt sử ký toàn thư thế kỷ XV, Đại Việt sử ký tiền biên thế kỷ XVIII đến Khâm định Việt sử thông giám cương mục thế kỷ XIX thì triều đại này đều được các tác giả lấy làm mốc mở đầu phần Bản kỷ hoặc Chính biên. Tiếp đến, việc xưng đế hiệu Đại Thắng Minh Hoàng đế của Đinh Tiên Hoàng mang ý thức lớn về sự tự tôn của nước Việt, có hàm ý so sánh với các Hoàng đế Trung Hoa.

Nhà Đinh (968-980)

Quốc hiệu Đại Cồ Việt, kinh đô Hoa Lư, 12 năm, 2 đời vua

1. Đinh Tiên Hoàng (Đinh Bộ Lĩnh 968-979)

Đinh Bộ Lĩnh người động Hoa Lư, châu Đại Hoàng (Hoa Lư, Ninh Bình), con trai ông Đinh Công Trứ, một nha tướng của Dương Đình Nghệ, giữ chức thứ sử Châu Hoan. Cha mất sớm, Đinh Bộ Lĩnh theo mẹ về quê ở, thường đi chăn trâu, bắt lũ trẻ khoanh tay làm kiệu để ngồi cho chúng rước và lấy bông lau làm cờ bầy trận giả đánh nhau. Lớn lên rất thông minh, có khí phách và có tài thao lược. Thấy nhân dân khổ sở vì loạn 12 sứ quân, Ông dựng cờ nghĩa, mong lập nghiệp lớn. Đinh Bộ Lĩnh theo về dưới cờ của Trần Minh Công (Trần Lãm) ở Bồ Hải Khẩu, được Trần Lãm nhận làm con nuôi. Khi Trần Lãm mất, Đinh Bộ Lĩnh thay quyền đem quân về giữ Hoa Lư, chiêu mộ hào kiệt để dẹp loạn 12 sứ quân.

Năm Mậu Thìn (968) sau khi dẹp xong loạn 12 sứ quân, Đinh Bộ Lĩnh lên ngôi Hoàng đế lấy niên hiệu là Tiên Hoàng đế, đặt quốc hiệu là Đại Cồ Việt, đóng đô ở Hoa Lư.

Đinh Tiên Hoàng phong cho Nguyễn Bặc là Định Quốc công, Lê Hoàn làm Thập đạo Tướng quân và phong cho con là Đinh Liễn là Nam Việt Vương.

Năm Kỷ Mão (979) Đinh Tiên Hoàng và Đinh Liễn bị tên thái giám là Đỗ Thích giết chết trong khi uống rượu ngủ say. Đinh Tiên Hoàng làm vua được 11 năm, thọ 56 tuổi.

2. Đinh Phế Đế (Đinh Toàn 979-980)

Đinh Toàn mới lên 6 tuổi, được triều thần đưa lên ngôi vua. Nhân cơ hội đó nhà Tống cho quân sang xâm lược nước ta.

Vì lợi ích của dân tộc, Thái hậu Dương Vân Nga (vợ của Đinh Tiên Hoàng, mẹ đẻ của Đinh Toàn), thể theo nguyện vọng các tướng sĩ, đã trao áo "Long Cổn" (biểu tượng của ngôi vua) cho Thập đạo Tướng quân Lê Hoàn, tức là Lê Đại Hành.

Chỉ trong vòng một tháng, dưới sự chỉ huy tài giỏi tuyệt vời của vua Lê Đại Hành, quân và dân Đại Cồ Việt đã phá tan được quân Tống trên cả hai mặt trận thủy và bộ.

Khúc sông Chi Lăng (sông Thương chảy qua xã Chi Lăng, Lạng Sơn), quân ta bắt sống tướng giặc là Hầu Nhân Bảo đem chém đầu.

Mặt trận Tây Kết, Trần Khâm Tộ cũng bị quân ta phá vỡ, bắt sống tướng giặc là Quách Quân Biện, Triệu Phụng Huân đem về Hoa Lư.

Năm 981 đã mở ra một kỷ nguyên mới cho tổ quốc ta.

3. Bộ máy chính quyền thời Đinh

Năm 971, Đinh Tiên Hoàng bắt đầu quy định cấp bậc văn võ trong triều đình. Trong triều có sự tham gia của các nhà sư vì những đóng góp của họ trong quá trình dẹp loạn 12 sứ quân. Vua Đinh phong cho các quan văn võ:

Nguyễn Bặc làm Định quốc công

Đinh Điền làm Ngoại giáp

Lưu Cơ làm Đô hộ phủ sĩ sư (chức vụ coi việc hình án)

Lê Hoàn làm Thập đạo tướng quân

Tăng thống Ngô Chân Lưu được ban hiệu là Khuông Việt đại sư

Trương Ma Ni làm Tăng lục

Đạo sĩ Đặng Huyền Quang được trao chức Sùng chân uy nghi.

Năm 975 vua Đinh ban quy định áo mũ cho các quan văn võ. Bộ máy chính quyền nhà Đinh vẫn được xem là còn đơn sơ.

Quân đội

Theo sử sách, quân đội nhà Đinh có mười đạo: mỗi đạo có 10 quân, 1 quân 10 lữ, 1 lữ 10 tốt, 1 tốt 10 ngũ, 1 ngũ 10 người. Như vậy tổng số theo lý thuyết là 1 triệu người.

Tuy nhiên, trong các nhà nghiên cứu có nhiều ý kiến cho rằng con số đó không có thực. Chữ Thập, theo Lê Văn Siêu, chỉ mang tính khái quát toàn thể về cách tổ chức kiểu "ngụ binh ư nông" như nhà Lý sau này, thời bình cho làm ruộng, chỉ huy động khi cần; còn Trần Trọng Kim ước đoán quân đội nhà Đinh nhiều nhất chỉ có đến 10 vạn người.

Pháp luật

Do ảnh hưởng nhiều năm từ thời loạn lạc, có nhiều người quen thói lúc loạn, không chịu tuân theo luật lệ. Do đó vua Tiên Hoàng dùng pháp luật nghiêm ngặt để trừng trị.

4. Văn hóa thời nhà Đinh

Di tích thời Đinh là các di tích có lịch sử hình thành từ thời Đinh hoặc có sau thời đại nhà Đinh, thờ các nhân vật lịch sử thời Đinh.

Ninh Bình là vùng đất có kinh đô Hoa Lư, ở đây có nhiều di tích liên quan đến triều đại nhà Đinh, đặc biệt nằm ở các huyện Hoa Lư, Nho Quan và Gia Viễn như: cố đô Hoa Lư với sông Sào Khê, động Thiên Tôn, động Hoa Lư,... Đặc biệt, quần thể danh thắng Tràng An với rất nhiều di tích thời Đinh đã được UNESCO công nhận là di sản thế giới năm 2014.